

Oratione.

Decimis Ecclesie a vestigalibus Principibus reddendis.

De Infirmit.

Teneo preffionis faciendae.

Clausula.

Det. die 23. Maji 1235. Pont. An. IX.

& pro qualibet hora Domine Nostrae septies Ave Maria dicent. Tamen qui officium Ecclesie dixerit, sita praedictis solutus. Item semper antecibum unum Pater noster, & unum post dicent signantes se signo Crucis, & agentes Deo gratias utrobique. Reverentur insuper spirituales, ac temporales Dominos sicut debent Ecclesiis, earumque Praelatis de decimis, primitiis, oblationibus, & tam ipsis, quam Principibus suis, ac Dominis de suis juribus respondendo, ut quae Dei sunt Deo, & quae sunt Caesari Caesari reddere comprobentur. Et quoniam verbo Domini Coeli firmati sunt, ut in iis, & aliis bonis fortius solidentur; singulis mensibus ad minus congregati audiant verbum Dei ab Episcopo, vel alio Praelato suo, aut alio, qui a Sede Apostolica, vel a loci Dioecese auctoritatem habeat praedicandi, nisi aliquis justa causa, seu rationabili praepeditus, vel de Magistri sui licentia remaneret. Item singulis mensibus sibi legi hujus vitae Capitula faciant, & exponi. Deputentur etiam ex Fratribus aliqui, qui diligenter procurent, quod exhibeantur infirmis Fratribus Ecclesiastica Sacramenta, & Fratres, & Sorores congregati faciant ad arbitrium, & dispositionem Magistri, ad exequias defunctorum, ut humanitatis officium impendant ibidem. Tamen sibi caveant in iis omnibus diligenter, ne circa funus, vel aliqua spiritualia sibi aliquam dispositionem usurpent, vel praesumant aliquid in praedictum Parochialis Ecclesiae, vel gravamen. Quicumque ad hanc vitam fuerit assumendus profitebitur in hunc modum. Ad honorem Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & Beatae Mariae Virginis, & omnium Sanctorum; Sanctae quoque Romanae Ecclesiae, & Sanctissimi Patris Domini Summi Pontificis, necnon Matris Ecclesiae, ac Venerabilis Patris Domini Dioecese mei Episcopi coram vobis Domino Dei gratia Episcopo Dioeceseano meo, & coram Magistro Ordinis Fratrum Militiae Jesu Christi . . . loci, vel coram Presbytero Confessore meo, & coram dicto Magistro Ego . . . profiteor me velle vivere de caetero secundum formam, sive dogma vivendi Fratrum Militiae Jesu Christi, & me victurum promitto, & servaturum tamquam Frater, vel Soror, quae secundum locum, statum, & officium, quod inter ipsos Fratres, vel Sorores tenebo ex ipsa forma mihi faciendae, vel servandae incumbent.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Perusii nono Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno nono.

Canonizatio S. Elisabeth Viduae, Andreae Regis Hungarorum filiae, cum institutione Festivitatibus pro die decimanona mensis Novembris.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyteris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litterae istae pervenerint, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Gloriosus in maiestate sua Patris aeterni Filius Redemptor Noster Dominus Jesus Christus, de Coelorum summitate prospiciens conditionis humanae gloriam, multo concursu miseriam, cui primi parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili dispositione providit, ut & virtutem suam sedentibus in umbra mortis exponeret, & in exilio positos ad libertatis patriam revocaret. Igitur, quia nulli potius quam sibi suae facturae redemptio competeat (eo quod artificis sit, & decens & debitum, ut quocumque casu deperat quod pulchrum finxisse dignoscitur, in statum pristinum suae virtutis studio restauratur) in exile vasculum, si tamen sit exiguum, quod recepit hospitem super omnia spatiosum, scilicet in aulam Virginis referam omni plenitudine sanctitatis, de regali throno se conferens, opus inde cunctis visibile protulit; per quod propulso tenebrarum principe de sui redemptione plasmatis triumphavit; certa relinquens instituta fidelitatis, per quae ipsi ad patriam redderetur transitus expeditus.

S.1. Hujusmodi quidem pietatis seriem Beata Elisabeth ex regali orta progenie, & Thuringiae Langravia gratiosa, solerti meditatione considerans, & jam dicta eligens instituta continuis observare studijs, ut dignam perceptione se redderet perpetuae claritatis, quasi ab ortu vitae, usque ad occasum, virtutum vacando cultui, numquam desit in charitatis amplexibus delectari. Nam in confessione verae fidei, vitaeque dedita sanctitati, coelestis Reginae diligendo filium, per quem dulcedinem consequi posset coelestium nuptiarum, ita dilexit & proximum quod amicum sibi constituens illorum familiarum habere praesentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis suggerit effici peregrinam, se in multis sibi reddidit inopem, sollicitam fore pauperibus multipliciter affluentem. Quorum ab aetate tenera, tutrix esse desiderans, & amatricem, eo quod sciret perennis vitae praemium dilectorum Deo acquiri meritis egenorum, adeo conditionem ipsorum gratam sibi constituit, quam naturaliter secularis elatio vilipendit; quod etiam licitis sibi delitiis, quas offerebat status, & excellentia conjugalis, deductis pluries in contemptum, corpus delicatum, & tenerum reddebat assiduae parsimoniae studio maceratum, tanto sibi meriti quantitate proficiens, quanto quod sponte geritur, majoris gratiae praemio muneratur. Quid ultra? Quaeque iura sanguinis in supernae desiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid aestimans, si jam viri

Exordium.

B. Elisabeth genus, & primordia.

Virtutes.

de-

1235.

Miracula.

Sanctorum albo adnumeratur.

Festivitas celebranda.

dehuita praesidio, sic residuum vitae decurreret, quod se ad jugum obedientiae (cujus sub lege posita maritali absque ipsius praedictio amplexa traxerat) non arclaret, religionis habitum induit, sub quo Dominae passionis in se celebrare mysterium, usque in diem ultimum non omisit. O felix Mulier. O Matrona mirabilis. O dulcis Elisabeth dicta Dei saturitas, quae pro refectioe pauperum, panem meruerit Angelorum. O inclita Vidua virtutum fecunda soboles, quae studens ex gratia consequi, quod a natura non poterat indulgeri, diris animae hostibus per scutum fidei, loricae justitiae, gladium spiritus, salutis galeam, & hastam perseverantiae debellatis, sic amabilem immortalis Sponsae se praebuit, sic Reginae virginum se dilectione continua colligavit, suum deprimendo dominium, in ancilla humilis famulacum sic Sanctis Elisabeth antiquis procellibus conformem se reddidit, dum in mandatis & justificationibus Domini sine querela simpliciter ambulavit, Dei gratiam secreto mentis per affectum concipiens, & eandem per effectum pariens, ac nutriendum assidue per profectum; quod salus omnium in se sperantium, & exaltatio in se quorumlibet in humilitatis, & innocentiae vallibus positurum, in promissa suis praemia retributionis exurgens, ipsam mortis nexibus expeditum provexit ad solium luce inaccessibili luminosum.

S.2. De cuius stupenda, & inexplicabili claritate procedit, quod illius Spiritus, & in superni fulgoris abyso rutilat, & in huius profundo caliginis, multis coruscant miraculis gloriosis, quorum virtute catholicis, fidei, spei, & charitatis augmenta proveniunt, perfidis via veritatis exponitur, & haereticis confusionis multae materia cumulatur, dum stuporis turbine obvolvitur, quod dictae Sanctae meritis, quae dum carnis clausa carcere teneretur, pauper spiritu, mitis mente, propria, vel potius aliena peccata deplorans, justitiam stitens, misericordiae dedita, munda corde, vere pacifica, attrita persecutionibus, & opprobriis exitit lacellita; vita mortuis, lumen caecis, auditus surdis, verbum mutis, & gressus claudis, coelesti dextera conferuntur; partes Theutoniarum spatiosas, quas mortis dogmate gestiebant inficere, in doctrinae coelestis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

S.3. De hujusmodi quidem, & aliis ejusdem Sanctae miraculis, quae mentis inspecta oculis uberiore latitiam proferunt, quasi diffusis distincta litteris videntur, facta nobis per testes idoneos tanta plenitudine fidei, sicut debetur, & competit colendae per omnia veritati.

S.4. Nos quorum deposcit officium his continue desudare studiis, per quae augeatur gloria Redemptoris, dictam Sanctam quam sibi ad intuitum placuit suae maiestatis assumere: de Fratrum nostrorum consilio, & assensu, ac Venerabilium fratrum nostrorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Praelatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum Cathalogoduximus adscribendam.

S.5. Universitati vestrae per Apostolica scripta districte praecipiendo mandantes, quatenus decimatertia Kal. Decembris, die videlicet, quo eadem mortis absoluta vinculis, victora

perenniter, ad fontem supernae prodiit voluptatis, Festum ejusdem, prout miranda ipsius meritum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari; ut id nobis de thesauris coelestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipsa praesente Christo percipisse dignoscitur, & possidere perpetuo gloriatur.

S.6. Caeterum, ut universitati fidelium invisibilis Aule consequendi delicias ex concessa nobis potestate desuper propitiante Domino sit facultas; quinimo & ut nomen exaltetur Altissimi, si Sponsae suae venerabilem sepulchrum fidelium procuremus accessibus honorari, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui se illuc annis singulis devotionis aromata, & sinceritatis insignia deferentes in memorato Festo, & usque ad Octavas ipsius contulerint, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum, & quadraginta dies, de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Perusij Kalen. Junij, Anno Nono.

XLVII.

Quod Communitates teneantur reficere damna Praedatis, in quorum Territoriis per fures, & Praedones illata fuerint.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis universis Fidelibus nostris per Patrimonium Beati Petri in Tuscia constitutis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Audientes dissensiones, & guerras, quae pullulant inter vos, destructiones locorum, persecutiones Ecclesiarum, opprobria Pauperum, captiones Hominum, caedes Virorum, injurias, violentias, & rapinas, quae in vestris partibus perpetrantur, quam graviter turbamur, exinde vix possumus verbis exprimere, aut litteris explicare. Usque adeo enim multiplicata est in eisdem Partibus, ut accepimus iniquitas perverforum; quod scientes, quia Justitiae cultus est pax, ut injurias irrogent, pacem turbant, & inter sanctum, & profanum minime discernentes bona tam Ecclesiastica, quam mundana diripiunt, & praedantur, quibus nisi fuerit obvium cum superbia eorum semper ascendat in totius pene Provinciae irreparabile profluit detrimentum. Volentes igitur huic pesti mortiferae congruum remedium adhiberi, Universitati vestrae per Apostolica scripta sub debito fidelitatis districte praecipiendo mandamus, quatenus cum publica utilitatis interfit, hujusmodi pestilentum audaciam severitate debita cohiberi, contra Raptores, Praedones, & fures, qui Provinciam ipsam persequendo dilaniant, quos de finibus vestris omnino expelli praecipimus, & excludi: Vos potenter, & viriliter accingatis, eorum insolentiam taliter reprimendo, quod excessus vindictae corceat, & excedentes poena cohibeat a peccato. Et quia hujusmodi maleficia absque conniventia vestra fieri nequeunt, vel assensu, ac per hoc apud Deum, & Homines non potestis excusabiles me-

Indulgentia eius sepulchrum visitantibus concessa.

Dat. die 1. Junii 1235. Pont. An. IX.

Ex Registra Vatic.

Causa edendi Decreti.

Decretum.

merito reputari; Præsentium auctoritate statuimus, ut in quocumque locorum de cætero talia commissa fuerint, Terra Communis, vel loci Dominus, in cuius Territorio committentur ea, de bonis Communis, seu loci ejusdem teneatur modis omnibus emendare. Qui autem furtum, vel prædam emerit etiam ignoranter, ea restituat absolute, nulla compensatione sibi præstita, vel præstanda; sed emptor adversus venditorem suam habeat actionem, statuto contrario, firmato juramento, seu firmitate alia non obstanti. Ut autem præmissa omnia inviolabiliter observentur damus dilecto filio Rolando Subdiacono, & Cappellano nostro firmiter nostris litteris in mandatis, ut vos ad observationem ipsorum tam spirituali, quam temporali distractione appellatione remota compellat.

Dat. die 4. Augusti 1235. Pont. An. IX.

Datum Perusii secundo nonas Augusti, Pontificatus nostri Anno Nono.

XLVII.

Idem.

Concessio Pedagogii Civitati Castellane facta ad effectum reparandi Pontem, vulgo Tregi nuncupatum, cum exemptione pro Ecclesiasticis.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Consulibus, & Comuni Civitatis Castellane salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Communitatis preces.

A Nobis vestra devotio requisivit, ut cum velitis reparare Pontem in loco, qui Tregi vulgariter appellatur, & etiam ordinare, ut in Civitate vestra sint Equites semper ad servitium Ecclesie preparati, vobis concedere dignemur, ut ad reparationem Pontis ejusdem, & equos commodius retinendos a transeuntibus pro quolibet Homine unum, pro Equo duos denarios, sicut olim Ponte integro fieri consuevit, recipere valeatis, licentiam vobis concedere dignemur. Vestris igitur supplicationibus inclinati, auctoritate vobis presentium concedimus postulata. Volumus autem, ut a præstatione exactionis hujusmodi omnes de Curia nostra, necnon Clerici, & Religiosæ Personæ penitus sint immunes, cum dignum sit, eos in Patrimonio Ecclesie prærogativa gaudere, quam eis indulgent etiam Principes Seculares.

Concessio.

Ecclesiasticorum exemptio.

Clausula.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. die 7. Martii 1236. Pont. An. IX.

Datum Viterbii nonis Martii Pontificatus Nostri Anno Nono.

Concessio Cruciatæ in Regnis Castellæ, & Legionis pro extirpandis Agarenis ad instantiam illius Regis.

Idem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Tolletan., & universis Episcopis per Regnum Castellæ constitutis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Sicut olim in filiis Abrahæ, is, qui secundum Carnem natus est ex Ancilla, persequatur illum, qui secundum Spiritum de libera natus erat, ita & nunc infelices, & miseri Agareni, qui adhuc in tenebris ambulantes ne dum videre lucem magnam, quæ Christus est, meruerunt, sed infidelitatis nebulis obvoluti jugo premuntur vetustissimæ servitutis, Fideles, qui jam non sunt filii Ancillæ, sed liberæ, qua libertate Christus nos liberavit, persequi non desistunt, qui sic evanuerunt in cogitationibus suis, & ita obscuratum est insipiens eorum, ut illum, qui venit jugum captivitatis eorum dissolvere, ac illuminare sedentes in tenebris, & umbra mortis, nolint agnoscere, quin imo nomen ejus, in quo flectitur omne genu, præter quod non est nomen sub Cælo, in quo salvari oporteat, extinguere moliantur, ipso eos ineffabili providentia tolerante, ut vel ad eum redeant utendo libertate arbitrii, vel saltem excusationem non habeant contra ipsum tandem misericorditer expectati. Unde cum charissimus in Christo filius noster Illustris Rex Castellæ, & Legionis, in cuius manus misericors Dominus prospere direxit negotium, quod specialiter sibi, & aliis Christianis contra Paganos Regionis illius imminet, acquisita Civitate Corduba nobilissima, & potentissima per eundem clementia sibi cooperante divina: super que universalis Ecclesia gaudio salutari reficitur, & nos Omnipotenti Deo in laudes, & gratias asserimus, quas valemus; diligenter considerans, quod non debet Ancilla filius cum liberæ filio heres esse, ad eruendam terram de ipsorum manibus, quam prophanatis Sanctuaris detinent occupatam, ut eliminatis inde spurciis in eam Populum acceptabilem Domino divino Comitatus auxilio introducat, intendat ex animo, & magnifice proponat, sicut convenit prosequi negotium memoratum. Nos qui cupimus Sponsæ Christi tentoria dilatari, ut funiculos suos faciat longiores, ejusdem Regis prudentiæ, & magnanimitate pensatis, propositum suum dignis in Domino laudibus, & favore benevoloprosequentes mandamus, quatenus omnibus Subditis vestris, qui cum ipso Rege in Personis propriis, & expensis, & illis, qui licet in alienis expensis personaliter illuc accesserint, quantum prædictus Rex in prosecutione dicti negotii fuerit, vel saltem per anni spatium moraturi, ac iis, qui non in personis propriis, sed in suis dumtaxat expensis juxta facultatem, & qualitatem suam Viros idoneos destinaverint moraturos per tantum temporis cum eodem illam Indulgentiam tribuatis, quam secundum Statuta Concilii generalis haberent proficiscentes in subsidium Ter-

Aganorum fugia.

Castellæ Rex Cordubam liberat.

Indulgentiam cum eo militaturis concedit Pontifex.

Terræ Sanctæ. Hujus quoque remissionis volumus, & concedimus esse participes juxta quantitatem subsidii, & devotionis affectum omnes, qui de bonis suis illuc congrue destinaverint, aut in tam pio negotio consilium, & auxilium impenderit opportunum.

Dat. die 4. Septem. 1237. Pont. An. X.

Datum Reate secundo nonas Septembris Pontificatus Nostri Anno Decimo.

II.

Edictum Hun-dæ in Hist. Sa. liburg. Tomo III. pag. 257.

Confirmatio Bonorum omnium, ac Privilegiorum Regularis Ecclesie Sancti Lamberti Subnen, Salisburgen. Diocesis.

Bona Ecclesie huic confirmavit Eugenius PP. III. anno 1046.

Exordium.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Præposito Beati Lamberti Subnen. ejusque fratribus tam presentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Quotiens a nobis petitur, quod religioni, & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, ac petentium desideriis congruum suffragium impertiri.

Ecclesiam sub Sedis Apostolicæ protectione suscipit.

Eapropter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam Beati Lamberti Subnen. in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar felicis recordationis Eugenii Prædecessoris nostri sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communitimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo Canonicus, qui secundum Deum, & Beati Augustini Regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Ecclesia in presentiarum juste, ac canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione, fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis, vestrisque Successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam ad Hengst, cum Corte stabularia, & omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam Mallentin, cum omnibus pertinentiis suis. Parfatchesdorff, Meizensteine, Rusnize, Rakanizhe, cum decimatione, & omnibus pertinentiis suis. Sedingen, cum venationibus, & Piscationibus. Perindorf, Perourath, Nasilaha, Suarza, Giojach, Albatfperge, Sulba, Suarcimbach, Suvain Criezpach cum navigio, & parte Sylvæ ipsius loci. In Alsica quartam partem Teleoni, decem Mansos in Grantempere. Prathmarhoven cum omnibus pertinentiis. Decimam, quam habetis in prædiis sitis in Carinthia, Merlinpach ad pueros Peigartem Pratemperge. Teufenpach, Ruede, inferius Hauptach, & superius Hauptach. Routhaim, Vesperting. Prathe, Shergaren. Amdorff, Pofopergh inferius, & superius Lau-

Bona omnia confirmat.

Bull. Rom. Tom. III.

terbrunne, Gabalteshaim, Miterndorf, Engelhartfperge Werde, Oede, Præfemphach, Avve, Baldovinckdorf, Adalmaninge Ludhaim, Engelpoltfæde, Chalthenmarchte, Reute, Sheufdorf, Wieth, Staincizoune Lohe, Nasla, Haslpach inferius, & superius Ceifperge Wezendorf, Dnorigelspach, Dithalminge sub quercubus, Peringe, Weizenavve, Ekkenperge, Hebenspach. Sleter in Monte, Puche, Stainpach, Oede, Duostohe, Chobel, Oberhoven, Pusenperge, Bibach. Ekkartfrente Steven-dorf, Prukke, Kitzinge, Afscha, Grunenpach, Micheldorf, Pramerdorf, Molendinum apud Pramam, Petheringe, Heide, Rosfpache, Snelendorf, Dorf, Aiche, Otendorf, Utenhaim inferius, & superius Teufenpach, Lohe inferius, & superius Præmavve Reiteinfrente, Periche, Ojeirinte, Penzeriute inferius, & superius Visenhart, Stoeche, Nidehaim, Grub, Hermandorf, Geroltinger, Prædium Nierenholze, Furt, ad Rubertum Fabrum, Ungring, Sherdinge, cum piscationibus, & parte navigi ipsius, Ehou-nich. Chemerich, Grub in Austria Svvaheim, Wazemanfperge, Cholmunz, Pirenbat, Chunilpach, Rozzohenfustorf, Nunthaupt, Chrotental, Negolshaim Aufhaim. Snellaim, Risting, Narde. Obernavve, Inzinge, Winchil inferius Avve, necnon terras, & alias possessiones cum pratis, vineis, nemoribus, usugiis, & pascuis, in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hætenus non percipit, sive de vestrorum animalium nutrimentis nullas a vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos liberos, & absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere, ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Ecclesia vestra professionem fas sit sine Præpositi sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce divina Officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto. Christina vero Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi a Diocesano suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam, & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea voluerit sine pravitare aliqua exhibere. Prohibemus insuper, ut infra fines Parochiæ vestræ nullus sine assensu Diocesani Episcopi, & vestro Cappellam, seu Oratorium de novo construere audeat, salvis privilegiis Romanorum Pontificum. Ad hæc novas, & indebitas exactiones ab Archiepiscopis, & Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis, Secularibusve Personis a vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illi sepeliri deliberaverint; nisi forte excommunicati, vel interdicti, aut

Novalia eximit a decimis

Clericos. Laicosque recipi permittit.

Professe discedendi facultatem denegat.

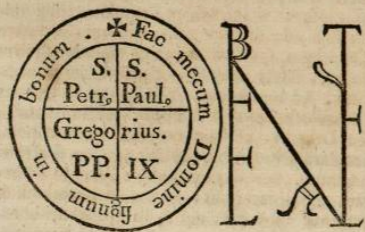
Privilegia nonnulla concedit.

aut etiam publici usurarii sint, nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum a quibus Mortuorum Corpora assumuntur. Decimas præterea, & possessiones ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ a Laicis detinentur, redimendi, & legitime liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias quas pertinent revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum major pars consilii sanioris secundum Deum, & Beati Augustini Regulam providerint eligendum. Paci quoque, & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine providere volentes; auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras vestrorum locorum, nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates a Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus ordini vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones Secularium exactioem a Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio communiemus.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfata Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, Dicesani Episcopi canonica iustitia, & in prædictis Decimis moderatione Concilii generalis. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, Secularisve persona hanc nostræ Constitutionis paginam, sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit; potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit Pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus, & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud districtum Judicem præmia aeternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO GREGORIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

Gregori PP. subscriptio. Et Sigillum.

- Ego Thomas Tituli Sanctæ Sabinae Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Guifredus Tituli Sanctæ Mariæ Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Svvaldus Tituli Sancti Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Stephanus Sanctæ Mariæ Transyberim Tituli Calixti Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Joannes Sabinensis Episcopus subscripsi.
Ego Jacobus Tusculanus Episcopus subscripsi.
Ego Raynaldus Ostiensis, & Velletri. Episcopus subscripsi.
Ego Ranerius Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconus Cardinalis subscripsi.
Ego Egidius Sancto: um Cosimæ, & Damiani Diaconus Cardinalis subscripsi.
Ego Otto Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis subscripsi.
Datum Interamn. per manum Magistri Guillelmi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancellarii quinto Kalendas Decembris Incarnationis Dominicæ anno MCCXXXVI. Indictione decima, Pontificatus vero Domini Gregorii Papæ IX. Anno Decimo.

Subscriptio- nes Cardina- lium S. R. E.

Dat. die Novem. 1236 Pont. An. X.

L.

Restitutio Episcopalis Dignitatis, aliorumque jurium, quibus Civitas Lucana, ob quosdam in Romanam, ejusque Ecclesiæ excessus commissos, spoliata fuerat.

Ex Regest. Vatic. Consult. Ugletium a. ac. Tom. Lucæ de Episcopis Lucensibus.

Diem Lucanis dictam, ob Garfagnani occupationem, mutatamque dignitatis privationem superius vidimus in Constitutione XX. pag. 261.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Elesto Lucan. salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Redemptor Noster cum delicto peccatoris offenditur, & Pater, qui filiorum excessibus ad iracundiam provocatur, majori eos creduntur pietate diligere, quos graviore student verberibus ad viam rectitudinis revocare, eosque ad Dei, & Patris misericordiam redeuntes in signum gratiæ uberioris excipiunt, quos abeuntes in dissimilitudinis regionem flagellis ad paternum gremium durioribus redixerint. Horum siquidem, si Consules, Consilium, & Populus Lucani recta id acie considerationis inspicunt, circa eos secuta vestigia horum circa Lucanam Ecclesiam Apostolicæ Sedes imitata processum propter quosdam excessus, quos in Romanam, & Lucanam Ecclesiæ non timuerunt superba præsumptione committere, & in se divinam offensam non fuerunt veriti multipliciter provocare, Civitatem Lucanam Episcopali honore, quo tunc se indignam reddidit, & Canonicos Ecclesiæ Cathedralis dignitate portandi Mitras, & alia siqua ab Apostolica obtinuerunt Sede, privavit, nosque Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Pisan. Volaterran. Lunen. & Pistorien. Episcopis, ut Ecclesiis, Clericis, & Parrochianis Ecclesiarum ipsarum Lucan. Civitatis, & Dicesanis certis inter eos dictarum Civitatis, & Dicesanis

Exordium.

Lucana Civitas a Gregorio subiecta interdicto.

cessis partibus assignatis Sacramenta Ecclesiastica exhiberent, necnon prædictarum Ecclesiarum Prælati, & Clerici, ut ab eis ipsa recipient, & Venerabili fratri nostro Episcopo Florentin. humiliter intendentes ei vice nostra de juribus Episcopaliibus responderent, ac eidem Episcopo Florentin. nostris dedimus litteris in mandatis; ut in eisdem Civitate, ac Dicecesi proventus Episcopales vice nostra perciperet, & Episcopalem Jurisdictionem inibi exerceret, injungentes nihilominus postea Archiepiscopo memorato, ut dictam Jurisdictionem Episcopalem in parte assignata sibi exercere curaret, Carfaniani, & Vallisimæ Ecclesiis in eorum manibus reservatis. Nunc autem quoniam paterna increpatione commoniti, & ad mandatum Sedis Apostolicæ Matris eorum prudentiori consilio revocati, de parendo super præmissis excessibus mandatis Apostolicis præstantes juratoriam, & alias cautiones eis, & eidem Ecclesiæ Lucanæ prædictos honorem, & dignitates restitui humiliter postularunt, paterna benignitate ipsorum precibus de communi fratrum nostrorum consilio annuimus, & tibi quem eis in Patrem, & Episcopum duximus concedendum, & in te prædictæ Lucanæ Ecclesiæ præfatos honorem, & dignitatem cum omnibus juribus suis restituendos duximus auctoritate presentium mandantes, ut per ea, quæ dicti Archiepiscopus, & Episcopi in Episcopatu Lucan. medio tempore fecisse noscuntur, nullum tibi, & successoribus tuis, & prædictæ Lucanæ Ecclesiæ in posterum præjudicium generetur.

Ab excessibus resipiscens Lucanis.

Eidem Ecclesiæ Episcopalis dignitas, usque restituatur.

Dat. die 12. Decem. 1236. Pont. An. X.

L. I.

Approbatio veritatis Sacrorum Stigmatum Sancti Francisci de Assisio.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei.

Confessor Domini gloriosus B. Franciscus qualis vitæ meritis processerit ad Patriam perpetuæ charitatis, explicare litteris arbitramur fore superfluum, cum id fere pervenerit ad fidelium notitiam singulorum.

Verum tam grande, ac singulare miraculum, quo ipsum Sanctorum splendor, & gloria Dominus Jesus Christus mirabiliter decoravit, Universitati vestræ tenore præsentium non indigne duximus exprimendum; Videlicet, quod idem Sanctus cum adhuc spatium presentis vitæ percurreret, & postquam illud feliciter consummavit; manibus, latere, ac pedibus, specie Stigmatum divinitus extitit insignitus. Quo ad nostram, & fratrum nostrorum deducto notitiam, & cum cæteris ejusdem miraculis per testes fide dignissimos probato, solemniter ex ipso specialem causam habuimus, quod Confessorem eundem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum consilio, qui tunc apud Sedem Apo-

Veritas ejus Stigmatum.

stolicam existerent, Sanctorum cathologo duximus adscribendum.

Igitur cum ab universis fidelibus, & vobis præcipue credi firmiter cupiamus, devotiones vestras rogamus, & hortamur in Domino Jesu Christo, in remissionem vestrorum peccatorum injungendo, quatenus ab assertione contrarii aures de cætero penitus avertentes, Confessorem eundem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium, ut ejus precibus, ac meritis, in præfenti Domino prosperitatis gaudium, & in futuro felicitatis aeternæ percipisse solatium exultetis.

Datum Viterbii undecimo Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno undecimo.

Dat. die 23. Martii 1237. Pont. An. XI.

L. II.

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II. Imperatorem, ejusque fautores promulgata.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono, & Philippo de Assisio Nuncio nostro in Alemania commoranti, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Rationalis spiritus exulanti extra suos terminos naturæ comparitur, & a naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cum hæc duo deformationis vulnera sentiunt, de illatis sibi passionibus ad invicem conqueruntur; non quod rationi, vel naturæ possit inesse deformitas, a qua Creator creaturam suam in creando facit penitus alienam, sed quod actiones proprias toties intento prava deformat, quod jam corruptelæ vitium videatur naturæ privilegiis insignitum. Unde turbatur ratio, merito natura conqueritur, nisi jus ab iniuria provocet, ab injustitia vox innocentis appellet, ad Tribunal recurratur Supremi Judicis, ubi affectus noxii, justitiæ limitibus coercentur.

Quare Apostolica Sedes justitiæ languenti succurrere, sævientis iniquitatis occurrere obviamus, rigore Ecclesiasticæ reprimere disciplinæ. Hinc est, quod dolentes audimus, quod quidam, Friderico dicto Imperatori (qui sicut Herodes Christianam Religionem, & in pectore Fidelium, Jesum Christum conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Ecclesiasticam libertatem totis molitur viribus conculcare) contra Deum, & Romanam Ecclesiam, consilium, & auxilium, atque favorem impendant. Isque (quod dolentes referimus) prava mente, Imperio, cujus jura, & honores ac Principum conservari volumus, & optamus illæsa, perniciosè incumbat, & incumbit, decorem ipsius Imperii, & honorem Principum, Imperii lege contempta, & Principum privilegio cancellato, quosdam de ipsorum majoribus, quod actibus suis illicitis consentire renuunt, incarcerando, proscribendo, & proditorie necis gladio feriendo, ac paganorum, qui Assisiani vocantur (quod inauditum est, de quolibet Principe Christiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Episcopos, præcones Christi, rectores fidei, pastores ovium,

Proemium.

Friderici deploratæ facinoræ.

medicos languentium animarum, spoliatos bonis Ecclesiasticis, & mundanis, de Regno, quod est Beati Petri patrimonio Episcopale, aliisque Terris Imperio Romano subiectis, proscriptioe damnabili exulare compellit, Sacrosanctas Ecclesias sacrilega temeritate profanans, religiofos (quorum unum de Ordine Fratrum Minorum, absque juris ordine, & debita causa cognitione horribili crudelitate combussit) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine vili nudatas, quasi sublatis desuper carnibus exossavit.

Itaque Sententiam excommunicationis con-temnerit.

§.2. Excommunicationis quoque, ac anathematis latam contra se a nobis sententiam, contemptis Ecclesie clavibus vilipendit, solemniter publice sibi faciens celebrari, vel potius profanari divina, necnon laqueo damnata heresis se suspendens, eandem sententiam predicat non servandam.

Nullum facit dandum, auxilium, consilium &c.

§.3. Verum, cum ex hoc subsidio consilii, & favore fidelium Populorum dictus Fridericus reddidit se indignum, Venerabiles fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Praepositos, & alios Ecclesiarum Praelatos, necnon Nobiles Viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & universos alios Christianos per Alemaniam constitutos, rogandos duximus attentius, & monendos, sub debito Fidei Christianae, quo tenentur Domino Jesu Christo, districte precipiendo mandantes, ut praefato Friderico consilium, vel juvamen operae, vel operam aliquatenus non impendant.

Et haec non servantes Decreta excommunicandos.

§.4. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eos, qui contra praescriptum mandatum nostrum venire praesumpserint, per excommunicationis sententiam, sublato appellationis obstaculo, a praesumptione hujusmodi compescatis. Constitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambois exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Dat. die 24. Septem. 1239 Pontific. Anno XIII.

Datum Laterani octavo Kalendas Octobris Pontificatus nostri Anno decimotertio.

LIII.

Sequitur alia Constitutio super eisdem.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono Patavienfi, & Philippo de Assiso, Nuncio nostro in Alemania commoranti, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Sententia excommunicationis in Fridericum Imperator. ejusque Fratres promulgata.

Quia Fridericus dictus Imperator, de multis & gravibus excessibus suis a nobis diligenter, & frequenter admonitus, non solum satisfacere non curavit, sed corde nequiter indurato, jugiter etiam deteriora committit; nos de fratrum nostrorum consilio, in eum, & in omnes illos, qui in hujusmodi excessibus, vel alias contra Romanam Ecclesiam sibi praestiterunt auxilium, consilium, vel favorem, excommunicationis, & anathematis sententiam duximus promulgandam.

§.1. Omnes qui eis fidelitatis juramento tenentur, decernendo ab observatione juramenti hujusmodi absolutos, & firmiter prohibendo, ne sibi fidelitatem observent, juxta canonicas sanctiones.

Eorum subditi a Vassalagio soluti.

§.2. Adhaec, Civitates, Castra, Villas, & alia loca, ad qua ipse pervenerit, quamdiu ibi fuerit, Ecclesiastico suppositum interdicto, ita quod publice, vel secreto, nullum ibi officium divinum celebretur: indulgentia, vel privilegio quomodolibet non obstante, omnesque qui eisdem praesumpserint celebrare, vel potius profanare divina, poenae depositionis decrevimus perpetuae subiacere.

Sacramenta Friderico non ministranda.

§.3. Universis, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per Alemaniam constitutis, nostris damus litteris in praecipis, ut praedictam excommunicationis, & anathematis sententiam, pulsatis campanis, accensis candelis, necnon, alia, quae continentur in ipsis, in singulis Civitatibus, Castris, ac Villis, & locis suarum Dioecesium absque dilatione aliqua publicari solemniter, ac etiam nunciari singuli faciant eorundem.

Hujusmodi Sententiae solemniter publicanda.

§.4. Et nihilominus omnes, tam Clericos, quam Laicos, qui ei adversus Fidem Catholicam, & libertatem Ecclesiasticam, ac sponsam Christi Sacrosanctam Ecclesiam machinanti, cum armis, vel sine armis, auxilium praestiterunt vel favorem, excommunicationis vinculo innodari.

Legatione Apostolicis mandat, ut haec curent adimpleri.

§.5. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti Archiepiscopi praecipuum nostrum neglexerint adimplere; vos, eos ad id, per excommunicationis sententiam, appellatione remota, cogatis, constitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambois exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Dat. die 23. Novem. 1239 Pontific. Anno XIII.

Datum Laterani nono Kalendas Decembris Pontificatus nostri anno tertio decimo.

LIV.

Erectio Oppidi Recanaten. in Civitatem, ejusque Ecclesie in Cathedralem, & Sedem Episcopalem cum dismembratione ab Ecclesia Humanatenfi.

Ex Regest. Vatic. editit Ugheff. Ital. Sac. Tom. I.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei.

Exordium.

Recte considerationis examine libere Praesidentis appenditur, cum Subditorum merita, sic iusto examine pensantur, ut devotorum obsequis retributio digna respondeat, & opprobrii poena perpetuo infidelium, colla premat, sic enim in bonorum beneficiis plurium ad merita mentem erigimus, & in pravorum poenis, ceteris delinquendi audaciam prohibemus. Ea propter dilecti filii, prout convenit attendentes, quod in devotione Ecclesie illam studuistis observare constantiam, quod nec damna rerum vobis per E. dictum Imperatorem, Dei, & Ecclesie inimicum illata, nec pericula corporum vos a fide Sedis Apostolicae avertere potuerunt, & congruum estimantes, ut

Recanaten- suum fides er- ga Sedem. Apost.

LVI.

Indulgentia trium Annorum, & totidem Quadragesimarum pro Vilitantibus Basilicam Principis Apostolorum de Urbe a Festo Pentecosten, usque ad Octavas Sanctorum Apostolorum.

Ex Regest. Vatic.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Stephano Tituli Sanctae Mariae Transiberim Presbytero Cardinali Archiepiscopo, & Capitulo Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Et si loca Sanctorum omnium pia sint devotione Fidelium veneranda, ut Dei honorantes amicos, ipsi nos Deo amabiles reddant, & illorum nobis quodammodo vindicantes patrocinium apud ipsum, quod merita nostra non obtinent, eorum mereamur intercessionibus obtinere; illa tamen Ecclesia amphori debet ardore a cunctis Christianis honorari, & quasi prior tempore, ac honorabilior dignitate praecellere debet, aliis prerogativa donorum, & favoris gratia preminere, quae in Apostolorum Principis nomine dedicata obtinet inter alias Domino faciente Primatum. Quare cum sit Mater omnium, & multos habeat filios de latere surgentes, ad ipsam veniunt omnes gentes dantes Domino laudem & gloriam, & eam pietatis officio venerantes, ut ipso aperiente, qui claves Regni Coelorum a Domino accepisse legitur, coelestis eis aula janua referretur. Cupientes igitur eandem Principis Basilicam ob ipsius reverentiam, praesertim in festo Pentecosten, quod in ea est praecipuum, & solemne congruis honoribus frequentari, & Fideles Christi ad complacendum ei, quasi quibusdam illectivis premiis Indulgentiis videlicet, & remissionibus invitare; Omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui Basilicam ipsam in eodem festo, & usque ad octavas Apostolorum Petri, & Pauli devotione congrua visitant de divina misericordia, & ipsorum Apostolorum auctoritate confisi; tres Annos, & tres Quadragesimas de injuncta sibi poenitentia singulis annis misericorditer relaxamus.

Indulgentia.

Datum Laterani duodecimo Kalendas Junii Pontificatus nostri anno quartodecimo.

Dat. die 10. Junii 1240. Pontific. Anno XIV.

ut Castrum Recanatense, quod de cetero esse Civitatem statimus grata honorificentia extollamus, de communi fratrum nostrorum consensu, & assensu terrae vestrae quam a jurisdictione Ecclesiae Humanatae eximimus Episcopalem concedimus dignitatem. A maledictionis filii populo Auximano, qui dicto F. Dei Ecclesiae persequenti divino timore postposito damnabiliter adhererunt ad Ecclesiam Sancti Flaviani de dicto loco, quam de cetero Cathedralis esse decernimus Auximanam Sedem, cum omnibus iuribus suis dignitatibus, & honoribus transferentes. Ita tamen cum expedire videbitur Humanatenfi Ecclesiae in recompensationem spiritualium, & temporalium iurium, quae in dicto Castro, & Territorio ejus obtinuit assignare aliquam partem Auximane Dioecesis valeamus.

Erectio de qua in rubrica.

Nulli ergo omnino hominum &c. Datum &c. undecimo Kalendas Junii anno quartodecimo.

L V.

Sequitur ad Auximanum Episcopum in idem Argumentum.

Ibid.

Gregorius Episcopus Servus Servorum Dei. Episcopo Humanati.

Cum olim Apostolicae Sedis providentia, cujus praesul illius vices, licet insufficientibus meritis gerit in Terris, qui utique promeritis condigna retributione responderet de cujus manibus pendet aequitatis statera, subditorum actiones diligenter, ac bene meritis, & indignis juxta suorum actuum exigentiam recompensantes, utriusque meritorum, suorum stipendia inferendo; Villam Auximanam propter infidelitatem, rebellionem, & indevotionem incolarum ejusdem Episcopatus honore privaverit, ac statuerit quod Castrum Recanati ob devotionem, & fidelitatem habitantium in eodem, quod erat Humanati Ecclesiae Dioecesanum subjectum hujusmodi honore polleat; Nos in recompensationem dicti Castri spiritualia, & temporalia jura, quae in ipsa Villa, & circa eam quondam Auximanus Episcopus habebat, ejusdem tibi, & pro te dictae Humanati Ecclesiae auctoritate Apostolica concedere in perpetuum eandem Villam tibi Dioecesana lege spiritualiter submittendo.

Dat. die, at- noque eodem.

Nulli ergo omnino hominum &c. Datum &c. undecimo Kalendas Junii Pontificatus vero Domini Gregorii Papae IX. anno quartodecimo.